

10 nguyên tắc đạo đức Phật giáo dành cho doanh nghiệp

ISSN: 2734-9195 08:05 26/10/2024

Mặc dù đạo Phật không đưa ra các tiêu chí hướng dẫn cụ thể nào cho đạo đức kinh doanh, nhưng các nguyên tắc đạo đức cơ bản, có thể được điều chỉnh để tạo ra khuôn vàng thước ngọc cho hành vi đạo đức trong thế giới kinh doanh.

Những giá trị sống trong giáo lý đạo Phật, được coi trọng như nguồn hướng dẫn cho các hoạt động “Đạo đức kinh doanh, *Business ethics*, [ ]” là một tập hợp các nguyên tắc, chuẩn mực có tác dụng điều chỉnh, đánh giá, hướng dẫn và kiểm soát hành vi của các chủ thể kinh doanh.

Mặc dù đạo Phật không đưa ra các tiêu chí hướng dẫn cụ thể nào cho đạo đức kinh doanh, nhưng các nguyên tắc đạo đức cơ bản, có thể được điều chỉnh để tạo ra khuôn vàng thước ngọc cho hành vi đạo đức trong thế giới kinh doanh.

Sau đây là một số nguyên tắc đạo đức cơ bản của đạo Phật, có thể được điều chỉnh để thiết lập các hoạt động trong thế giới kinh doanh.

Chính mạng (Samma Ajiva, sự nuôi mạng sống, sự sinh sống): “Bát Chánh đạo, *Noble Eightfold Path*” là giáo lý căn bản của đạo Phật, và một trong những phần cốt lõi của nó là “*chính mạng*”. Nguyên lý này nhấn mạnh vào tầm quan trọng của nuôi mạng sống một cách chân chính, là lìa xa những nghề nghiệp có phương hại đến mình và người khác, chúng sinh khác. Người phật tử tu tập theo con đường Bát chính đạo, sau khi có Chính Kiến, Chính Tư Duy, Chính Ngữ và Chính nghiệp đạo đức thanh cao rồi, nhưng sống giữa cuộc đời cần phải có cơm ăn, áo mặc, nhà cửa che mưa đỡ nắng và những nhu dụng cần thiết cho mọi tiện nghi sinh hoạt. Họ phải có công ăn, việc làm nuôi sống bản thân và gia đình. Tuy nhiên, giữa cõi trần đầy rẫy tham lam sân hận, đầy rẫy cướp bóc, lừa gạt, mưu đồ... thì việc lựa chọn nghề nghiệp để nuôi mạng một cách chân chính cũng không phải dễ dàng.

Trong bối cảnh kinh doanh, Chính mạng khuyến khích công ty, doanh nghiệp ứng dụng thực tiễn các nguyên tắc đạo đức cơ bản của đạo Phật, đối xử công bằng với nhân viên và cung cấp các sản phẩm hoặc dịch vụ có tác động tích cực

đến xã hội. Bằng cách ứng dụng thực tiễn các nguyên tắc đạo đức cơ bản của đạo Phật, các cá nhân và tập thể tổ chức có thể tạo ra một thế giới công bằng và bình đẳng hơn cho tất cả mọi người.

Bi tâm (Karunā, 悲心, 慈悲): là lòng bi mẫn, biết thương xót, biết rung động trước sự đau khổ, bất hạnh của người khác; là muốn xoa dịu, chia sẻ, ủi an người khác trước hoạn nạn, trước nghịch cảnh, thống khổ, neo đơn, cô quả, tai ương, tật nguyền, đói rách...

Từ tâm (Mettā, 慈心): là lòng nhân từ, lòng từ bi, sự thân thiện, tình bạn, thiện chí, và năng lượng tích cực cùng lòng tốt đối với mọi người.

Trong đạo Phật, có một số đức tính cơ bản được coi là vô cùng quan trọng. Khi nói đến kinh doanh, điều cần thiết là phải thể hiện các giá trị lòng thương xót, tâm yêu thương mọi người. Điều này có nghĩa là đối xử với mọi người tham gia vào doanh nghiệp, bao gồm nhân viên, khách hàng, nhà cung cấp và đối thủ cạnh tranh, bằng sự đồng cảm và tôn trọng. Điều này bao gồm không chỉ mức lương công bằng mà còn cung cấp một môi trường làm việc an toàn và toàn diện, xem xét đến phúc lợi của tất cả các bên liên quan. Bằng cách thể hiện các giá trị này, các doanh nghiệp có thể tạo ra một môi trường nuôi dưỡng sự tích cực và thúc đẩy thành công lâu dài.

Bất bạo động (Ahimsa, 不害): Nguyên tắc đạo đức này, bắt nguồn từ triết học Ấn Độ cổ đại, nhấn mạnh tầm quan trọng của Bất bạo động, là hành vi cá nhân không gây hại cho người khác trong bất kỳ điều kiện nào. Nó có thể xuất phát từ niềm tin rằng việc làm tổn thương con người, động vật và/hoặc môi trường là không cần thiết để đạt được kết quả và nó có thể đề cập đến triết lý chung về việc kiêng bạo lực.

Khi ứng dụng thực tiễn triết lý Bất bạo động trong bối cảnh kinh doanh, nguyên tắc đạo đức này bao gồm việc tránh bất kỳ hành vi nào có thể gây tổn hại cho chúng sinh, xã hội hoặc môi trường. Điều này có thể bao gồm việc áp dụng các hoạt động bền vững, đáp ứng những giá trị đạo đức nhân văn và giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường. Bằng cách kết hợp với các nguyên tắc triết lý Bất bạo động vào hoạt động kinh doanh, các công ty có thể trở thành các thực thể có trách nhiệm hơn, có đạo đức hơn và có ý thức xã hội hơn.

Ảnh: velivada.com

Chính trực và Thành thực (Honesty and Integrity, 正誠): Các nguyên tắc đạo đức của Phật giáo ủng hộ cam kết sâu sắc về đức tính của sự trung thực và sự tuân theo các tiêu chuẩn đạo đức một cách mạnh mẽ; sự trung thực gắn liền với đạo đức và chính trực trong mọi khía cạnh của cuộc sống.

Trong lĩnh vực thương mại, điều này đòi hỏi sự cống hiến kiên định cho sự minh bạch và trung thực trong mọi sáng kiến quảng cáo, giao dịch tài chính và trao đổi với tất cả các bên đầu tư.

Thực hành duy trì sự trung thực không chỉ đẩy nhanh việc xây dựng lòng tin và uy tín mà còn đảm bảo duy trì những đức tính quan trọng này trong thời gian dài.

Bố thí (Dāna, 檀): Hành động hiến tặng vật chất, năng lực hoặc trí tuệ cho người khác, bố thí với tâm thanh tịnh, không có lẫn tiếc, nhằm giúp cho người vượt qua khó khăn, khổ đau.

Thực hành hạnh bố thí là một nguyên tắc đạo đức cơ bản của đạo Phật, có giá trị to lớn trong thế giới kinh doanh.

Các chủ doanh nghiệp có thể chứng minh giá trị này bằng cách đền đáp cộng đồng thông qua các sáng kiến từ thiện, hỗ trợ các mục đích xã hội và đảm bảo phân phối lợi nhuận công bằng giữa tất cả các bên liên quan.

Bằng cách đó, các doanh nghiệp có thể nuôi dưỡng văn hóa từ bi, thúc đẩy trách nhiệm xã hội và đóng góp vào sự phát triển bền vững của toàn xã hội.

Ra quyết định Chính niệm (Mindful Decision-Making): Chính niệm đóng vai trò rất quan trọng trong việc thực hành. Khi thảo luận đến việc kinh doanh, khái niệm về Chính niệm (tiếng Anh là mindfulness) là khả năng nhận thức đầy đủ khoảnh khắc hiện tại, thay vì sống trong quá khứ hoặc dự đoán về tương lai, được hiểu là đưa ra những quyết định có cân nhắc và thận trọng, có tính tác động đến tất cả các bên liên quan. Việc thực hành ra quyết định chính niệm này giúp tránh xa những lựa chọn bốc đồng hoặc có hại có khả năng gây hại cho những người liên quan.

Đạo đức trong Lãnh đạo (Ethical leadership, 正信): Trong lĩnh vực các nguyên tắc đạo đức Phật giáo, một đặc tính đáng chú ý của các nhà lãnh đạo, gương mẫu là cách lãnh đạo tốt nhất, truyền cảm hứng cho người khác thông qua hành vi của họ. Một khía cạnh rất quan trọng bởi đạo đức lãnh đạo đóng vai trò rất quan trọng đối với sự sống còn của một doanh nghiệp, lãnh đạo thể hiện trách nhiệm và minh bạch, cũng như thiết lập tích cực, lạc quan, xác thực, rõ ràng cho toàn bộ tổ chức. Những hành động như vậy thúc đẩy một nền văn hóa chính trực và tin tưởng, điều này rất cần thiết cho sự phát triển và thành công của bất kỳ doanh nghiệp nào.

Điều độ và Cân bằng (Balance and Moderation): Con đường “*Trung đạo*” là một trong số giáo lý cốt lõi của Phật giáo, một con đường khuyến khích tránh cực đoan và vun đắp sự cân bằng. Nguyên tắc hướng dẫn này có thể ứng dụng thực tiễn trong thế giới kinh doanh, trong đó việc tránh xa những tệ nạn tham nhũng, tiêu cực, tham lam quá mức, khai thác quá mức và cạnh tranh phi đạo đức là rất quan trọng. Bằng cách phấn đấu cho sự cân bằng, các doanh nghiệp có thể thực hiện các hoạt động bền vững và có đạo đức có lợi cho cả tổ chức và cộng đồng rộng lớn hơn.

Khả năng Tương thích (Interconnectedness, 互依): Tình trạng cùng tồn tại hay hoạt động; khả năng của hai hoặc nhiều chi tiết hay bộ phận có thể cùng tồn tại và hoạt động trong một hệ thống hay môi trường mà không làm ảnh hưởng đến nhau.

Theo triết lý đạo Phật, điều cần thiết là phải thừa nhận khả năng tương thích của chúng sinh. Khi chúng ta ứng dụng thực tiễn triết lý đạo Phật vào thế giới kinh doanh, điều này cho thấy chúng ta phải nhận ra sự tương tác phụ thuộc lẫn nhau của nhiều bên liên quan. Để đưa ra quyết định tác động tích cực đến xã hội và môi trường, chúng ta phải có góc nhìn rộng hơn và xem xét những hậu quả tiềm tàng của hành động của mình. Bằng cách ưu tiên phúc lợi của tất cả

những người bị ảnh hưởng bởi các hoạt động kinh doanh của chúng ta, có thể hướng tới một tương lai bền vững và công bằng hơn.

Học tập liên tục và sự Cải thiện (Continuous Learning and Improvement): quá trình học các kỹ năng và kiến thức mới trên cơ sở liên tục. Các triết lý đạo Phật nhấn mạnh tầm quan trọng của sự phát triển và liên tục cải thiện bản thân, liên tục mở rộng, nâng cao khả năng. Trong bối cảnh thương mại, điều này được hiểu là cần phải linh hoạt trước những điều kiện luôn thay đổi, tiếp thu các khái niệm mới và liên tục làm cho tinh tế hơn các quy trình hoạt động theo các nguyên tắc đạo đức.

Ứng dụng thực tiễn triết lý đạo Phật trong đạo đức kinh doanh để xây dựng lợi thế cạnh tranh bền vững. Mặc dù các nguyên tắc được đề cập ở trên đóng vai trò là cơ sở vững chắc để thực hiện các hoạt động đạo đức kinh doanh bao gồm việc tôn trọng các đối tác kinh doanh, bao gồm cả khách hàng, nhà cung cấp, nhân viên và cộng đồng nhưng điều bắt buộc là phải thừa nhận rằng mỗi bối cảnh kinh doanh có thể có những cân nhắc riêng biệt.

Việc đưa các nguyên tắc này vào hoạt động kinh doanh hàng ngày có thể đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy cách tiếp cận có đạo đức, bền vững và có trách nhiệm xã hội đối với thương mại. Bằng cách tuân thủ các giá trị này, các doanh nghiệp có thể tạo ra tác động tích cực đến xã hội đồng thời đảm bảo thành công lâu dài của chính họ.

Viết dịch: **Thích Vân Phong**

Nguồn: <https://velivada.com>